

PROTOKÓŁ KONTROLI

kompleksowej przeprowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Suwałkach, ul. 23 Października, 16-400, zwanym w dalszej części protokołu „Ośrodkiem”, „MOPS”.

Dyrektorem Ośrodka jest pan Leszek Lewoc, Zastępcą Dyrektora – pani Maria Metelska

Kontrolę w dniach 14-15 maja 2015 r. przeprowadziły:

1. Grażyna Dobrzyniewicz – kierownik Oddziału ds. Rodziny – kierująca zespołem,
2. Katarzyna Kuprianowicz-Spirydonow – główny specjalista,

na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli Nr 1/2015, z dnia 12 maja 2015 r., znak: PS-I.431.1.20.2015.GD, wydane go z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, pana Andrzeja Kozłowskiego.

(strona 19 akt kontroli)

Wyjaśnień udzielała pani Maria Metelska – Zastępca Dyrektora MOPS w Suwałkach i pani Alicja Romanowska – p.o. Kierownik Działu Pomocy Kryzysowej MOPS w Suwałkach.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą.

Prawidłowość realizacji przez powiat zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określonych w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, a także w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.02.2011 r. w sprawie standardów podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50, poz. 259), zwanym dalej „rozporządzeniem”, od dnia 1.01.2014 r. do dnia kontroli.

W toku postępowania kontrolnego ustalono:

MOPS w Suwałkach realizuje zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie na podstawie § 4 pkt 9 Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr III/I13/2014 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach (obowiązuje od 1 stycznia 2015 r.).

(strony 37-40 akt kontroli)

Na podstawie § 11 statutu, Dyrektor MOPS w Suwałkach wydał zarządzenie Nr 17/15 z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego MOPS w Suwałkach. Regulamin zatwierdził Prezydent Miasta Suwałk 28 kwietnia 2015 r., z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2015 r.

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z § 17.1 Regulaminu Organizacyjnego, realizuje Dział Pomocy Kryzysowej, nad którego pracą nadzór sprawuje Zastępca Dyrektora. Zadania Działu Pomocy Kryzysowej to między innymi:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc,
- współpraca z instytucjami o organizacjami pracującymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- inicjowanie i prowadzenie grup terapeutycznych, grup wsparcia, grup samopomocowych.

(strony 41-42 akt kontroli)

Realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie uregulowano w zakresach czynności 6 pracowników Działu Pomocy Kryzysowej Ośrodka (w tym: 2 psychologów, 1 specjalisty pracy socjalnej, 1 pracownika socjalnego, 1 aspiranta pracy socjalnej i p.o. Kierownika Działu).

Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy).

W Mieście Suwałki opracowano *Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach do 2016 roku*, stanowiący załącznik do uchwały Nr X/73/2011 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie uchwalenia *Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach do 2016 roku*. W Programie ujęto realizację zadań gminy, jak również powiatu.

(strony 43-64 akt kontroli)

Program zawiera diagnozę zjawiska przemocy na terenie Miasta Suwałki, opracowaną w oparciu o dane uzyskane z Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach, instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz na podstawie badania przeprowadzonego w 2010 r., na zlecenie Urzędu Miejskiego w Suwałkach, dotyczącego diagnozy środków psychoaktywnych i występowania przemocy wśród dorosłych mieszkańców Suwałk.

W Programie wskazano cel główny, jakim jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałk do 2016 roku. Ponadto w Programie wyznaczono 3 cele szczegółowe, tj:

- wzmacnianie działań pomocowych i ochrony osób uwikłanych w przemoc oraz działań wobec sprawców,
- edukacje społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- budowanie Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Do każdego celu szczegółowego określono kierunek/zadania realizacyjne, wskaźniki produktu/rezultatu, realizatorów, harmonogram realizacji oraz źródła finansowania.

Na działania Miasta Suwałki, realizującego zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, składają się między innymi:

- udzielanie informacji o możliwości uzyskania pomocy,
- opracowanie i wydawanie ulotek informujących o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- doradztwo i terapia rodzinna,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży,
- zapewnienie schronienia i bezpieczeństwa osobom uwikłanym w przemoc,
- organizowanie i realizacja adekwatnych działań naprawczych skierowanych do osób stosujących przemoc: treningi zastępowania agresji, grupy korekcyjno-edukacyjne, zaawansowana terapia,
- monitoring zachowań i funkcjonowania w środowisku osób stosujących przemoc po odbyciu programów korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych,
- organizowanie lokalnych i włączanie się w ogólnopolskie kampanie społeczne o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym,
- promowanie zachowań nieagresywnych różnych grup odbiorców i środowisk.

Realizatorami Programu są partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (16 podmiotów, określonych rozdziale V Programu), a harmonogram realizacji wszystkich zadań określony jest na lata 2011-2016 (brak szczegółowego harmonogramu). Program finansowany jest ze środków własnych, budżetu samorządowego oraz środków zewnętrznych.

Sprawozdawczość z realizacji Programu przedkładać jest Komisji Bezpieczeństwa i Spraw Społecznych Rady Miejskiej w Suwałkach przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. W okresie podlegającym kontroli sprawozdanie nie było przedkładane, co jest zgodne z zapisami harmonogramu – aktualne sprawozdanie powinno być przedstawione do końca pierwszego półrocza 2015 r.

Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy).

W Mieście Suwałki opracowano i realizowano niżej wymienione programy profilaktyczne, zatwierdzone w dniu 1 września 2014 r. przez Zastępcę Dyrektora MOPS. Realizowane były one w ramach projektu „Razem przeciw przemocy”.

1. Program warsztatów z elementami dramy (programem objęto 12 osób), realizowany w okresie od 04.09.2014 r. do 18.12.2014 r.

Warsztaty zaplanowano dla dzieci i młodzieży z rodzin uwikłanych w problemy przemocy, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dysfunkcyjnych.

Celem głównym realizacji warsztatów było zapobieganie powstawaniu zachowań niezgodnych z ogólnie przyjętymi normami społecznymi tj. agresji, przemocy oraz pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Program określał też cele szczegółowe, między innymi: zdobycie wiedzy na temat zjawiska przemocy, zapobieganie występowaniu zachowań agresywnych, uświadomienie różnicy pomiędzy przemocą, a agresją, rozwijanie wyobraźni i kreatywności, podnoszenie poczucia własnej wartości, pobudzanie do aktywności, kształcenie postawy asertywnej, rozwijanie umiejętności społecznych, motywacja do działań, które mają na celu przezwyciężenie występowania przemocy w rodzinie, kształtowanie określonych zachowań społecznych – poświęcenie, poszanowanie, pomoc, doskonalenie umiejętności rozmowy o uczuciach własnych, wewnętrznych przeżyciach, stanach, lękach, eliminowanie negatywnych zachowań dziecka, rozwijanie empatii oraz kształtowanie prawidłowych postaw społeczno-moralnych u dzieci i właściwych stosunków interpersonalnych.

Sprawozdanie z realizacji Programu złożono w dniu 23.12.2014 r.

2. Bajkoterapia (programem objęto 16 osób), realizowana w okresie 04.09.2014 r. do 18.12.2014 r.

Program obejmował zajęcia przeznaczone dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i doświadczających przemocy w rodzinie.

Cele główne to minn. uważne słuchanie, otwieranie się na innych, pozbycie się lęków i zahamowań oraz kształtowanie poczucia pewności siebie, wzbogacanie wiedzy, słownictwa i umiejętności praktycznych ułatwiających radzenie sobie w trudnych sytuacjach życiowych, przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym lub przeciwdziałanie postawie „ofiary”, rozwijanie poczucia własnej tożsamości i wartości w poczuciu bezpieczeństwa i akceptacji samego siebie.

Cele szczegółowe to m. in.: kształtowanie pożądanych postaw społecznych, eliminowanie lęków i zahamowań, rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, rozwijanie postawy koleżeństwa i wzajemnej życzliwości, wskazanie roli przyjaźni oraz potrzeby wzajemnej pomocy, wypowiadanie swoich przeżyć w formie plastycznej.

Sprawozdanie z realizacji Programu złożono dnia 23.12.2014 r.

Programy ujęte w pkt 1 i 2 określały formy i metody pracy, planowaną tematykę, efekty do osiągnięcia, ewaluację i monitoring. W dokumentacji z realizacji Programów znajdują się listy

uczestników, dzienniki zajęć, ankiety prowadzone wśród uczestników przed rozpoczęciem zajęć i na ich zakończenie.

3. Trening umiejętności wychowawczych – „Szkoła dla rodziców” (programem objęto 11 osób), realizowany w okresie od 29.09.2014 r. do 20.12.2014 r.

Adresatami programu były osoby – rodzice z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz uwiękane w problemy przemocy domowej.

Cel główny programu to m. in. wspieranie rodziców jako wychowawców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, nauka umiejętności lepszego porozumiewania się, refleksja nad własną postawą wychowawczą, wymiana doświadczeń, jako małe kroki ku głębszej relacji, dającej zadowolenie, poczucie wzajemnej bliskości.

W programie określono formy i metody pracy, tematykę spotkań. W ramach programu od września do grudnia 2014 r. odbyło się 10 spotkań. Dokumentacja zawiera listy osób uczestniczących w spotkaniach, dziennik zajęć, pokwitowania odbioru zaświadczeń ukończenia treningu, sprawozdanie z realizacji zadania (20.12.2014 r.).

(strony 136-138 akt kontroli)

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (art. 6 ust. 3 pkt 3) oraz miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej (OIK) (art.6 ust 3 pkt 4 ustawy).

Zgodnie ze statutem (§ 5 pkt 17) do zadań MOPS w Suwałkach należy prowadzenie Hostelu dla osób doświadczających kryzysu. Zasady umieszczania osób w Hostelu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach dla osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym doświadczających przemocy w rodzinie, reguluje Zarządzenie Nr 4/15 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach z dnia 15 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia zasad pobytu w Hostelu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach. W 2014 r. do placówki skierowano 22 osoby (w tym 12 dzieci), w 2015 – 6 osób (w tym 4 dzieci). Na dzień kontroli w Hostelu przebywała 1 osoba.

(strony 39, 65-70, 138 akt kontroli)

W 2014 r. pomoc interwencyjna – schronienie, realizowana była poprzez zapewnienie miejsca w Hostelu na podstawie § 3. 1 Uchwały Nr XXXVIII/362/09 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Miejskim Centrum Interwencji Kryzysowej w Suwałkach. Aktualnie, w związku ze zmianą struktury organizacyjnej MOPS, zadania te realizuje Dział Pomocy Kryzysowej.

Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej

Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie (art. 6 ust. 4 pkt 2).

W Mieście Suwałki opracowano „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach na terenie Aresztu Śledczego w Suwałkach w Roku 2014”.

(strony 103-108 akt kontroli)

W trakcie kontroli sprawdzono 100 % dokumentacji formalnej oraz dokumentację indywidualną dotyczącą sprawców przemocy – 4 losowo wybrane akta.

Program realizowany był w terminie od 10.05.2014 r. do 12.07.2014 r.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w dniu wejścia w życie rozporządzenia MPiPS z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar

przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, nie spełniały wymogów kwalifikacyjnych, określonych w § 9 ww. rozporządzenia. Zgodnie z § 10 rozporządzenia, osoby te mogą prowadzić oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2015r.

(strony 71-102 akt kontroli)

Głównym celem Programu była zmiana postaw i zachowania osób stosujących przemoc w rodzinie odbywających karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w Suwałkach. Cele szczegółowe to m. in. dostarczenie uczestnikom wiedzy na temat źródeł i form przemocy, praca nad rozpoznaniem przemocy jako osobistego problemu, pobudzanie odpowiedzialności za własne zachowania i relacje rodzinne, trening nowych, konstruktywnych form zachowania sprzyjających rozwijaniu partnerskich relacji małżeńskich oraz zdrowej atmosfery w rodzinie. Program oparto na tzw. Programie z Duluth i jest on zgodny z wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowiących załącznik Nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ustanowionego w dniu 25.09.2006 r. uchwałą Rady Ministrów Nr 162/2006).

Uczestnikami Programu było 12 mężczyzn, wskazanych do udziału w nim we współpracy z wychowawcami AŚ.

Przed przystąpieniem do uczestnictwa w Programie, osoby stosujące przemoc w rodzinie wyrażały zgodę na przeważanie danych osobowych, zawierały kontrakt, w którym uznawały osobistą odpowiedzialność za fakt stosowania przemocy w rodzinie i decydowały się na udział w cyklu zajęć, zobowiązując się do punktualnego, regularnego i aktywnego uczestnictwa, terminowego, rzetelnego realizowania zadań, powstrzymania się od zachowań agresywnych i od autoagresji, poszanowania praw i odmiennego zdania współuczestników, zachowania tajemnicy, utrzymania abstynencji i nieużywania wulgaryzmów. Uczestnicy wypełniali także ankietę ewaluacyjną celem uzyskania informacji na temat ich wiedzy o zjawisku przemocy w rodzinie oraz umiejętności radzenia z własną złością. Ankietę uzupełniano również po zakończeniu udziału w programie.

(strony 117-122 akt kontroli)

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne odbywały z uczestnikami rozmowy indywidualne w wymiarze 2 godzin, zgodnie z opracowanym harmonogramem, zawierającym imię i nazwisko uczestnika, datę spotkań indywidualnych oraz przewidywany termin zakończenia kary.

Odbyło się 9 spotkań grupy, trwających 8 godzin każde. Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne sporządzały listę obecności na zajęciach oraz prowadziły dziennik zajęć, w którym odnotowywano liczbę godzin zajęć, liczbę obecnych i nieobecnych, realizowane treści programowe, sposób ich realizacji, co potwierdzały podpisem.

(strony 109-114 akt kontroli)

Program ukończyło 10 uczestników, 2 uczestników zostało wykluczonych z udziału w programie (ze względu na częstą absencję oraz opuszczenie AŚ). Udział w programie został potwierdzony zaświadczeniem.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne 28.07.2014 r. złożyły sprawozdanie z realizacji programu.

(strony 115-116 akt kontroli)

Program zakłada dokonanie ewaluacji i monitoring w okresie 3 lat od jego zakończenia i po opuszczeniu przez uczestników AŚ. Opracowano i rozesłano ankiety ewaluacyjne skierowane do osoby stosującej przemoc, do osoby doświadczającej przemocy oraz do służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie (pracownika socjalnego, kuratora, policjanta). Aktualnie część ankiet odesłano, po wypełnieniu, zostaną one poddane analizie.

(strony 123-128 akt kontroli)

W 2015 r. do dnia kontroli MOPS w Suwałkach nie prowadził programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Rozpoczęto nabór do grupy realizującej program, o czym poinformowano na stronie internetowej Ośrodka. Realizacja programu w 2015 r. rozpocznie się z chwilą zrekrutowania grupy docelowej, liczącej minimum 12 osób. Pismem z dnia 04.03.2015 r. o rozpoczęciu rekrutacji do udziału w Programie poinformowano również m. in. sądy i kuratorską służbę sądową – uzyskano 5 postanowień Sądu Rejonowego w Suwałkach zobowiązujących sprawców do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

(strony 129-132, 141 akt kontroli)

Zgodnie z § 18 ust. 1- 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach przysługuje prawo do:

- zgłoszenia na piśmie, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole, do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania,
- odmowy podpisania protokołu i złożenia w terminie 7 dni wyjaśnień dotyczących przyczyn tej odmowy.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden doręczono Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suwałkach.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce kontroli prowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach pod numerem 5.

MIEJSKI OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
16-400 Suwałki, ul. 23 Października 20
tel. 87 562 89 70; fax 87 562 89 71
e-mail: biuro@mops.suwalki.pl; http://mops.suwalki.pl
NIP 844-10-95-005 REGON 790191985

-7-

Suwałki, 08.06.2015 r.

.....
(miejsce i data podpisania protokołu kontroli,
pieczętka jednostki kontrolowanej)

D Y R E K T O R
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Suwałkach

/-/
mgr Leszek Lewoc

.....
(pieczętka i podpis kontrolowanego)

Grażyna Dobrzyniewicz /-/

.....
Katarzyna Kuprianowicz-Spirydonow /-/

.....
(podpisy kontrolujących)

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałem:

D Y R E K T O R
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Suwałkach
/-/

Suwałki, 08.06.2015 r.

mgr Leszek Lewoc

.....
(miejsce, data i podpis kierownika podmiotu kontrolowanego)